לט: חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

עין משפט נר מצוה

צא א מיי׳ פ״ט מהל׳ טוען ונטען הלכה ח סמג עשין לה טוש״ע ח״מ סי׳ קמי סעי׳ ה:
צב ב טוש״ע שם סעיף ז:

הגהות הב״ח

(ה) גמ׳ הוריא ליה מהיתא למתני׳: (ו) רשב״ם ד״ה לא כ״ש וכו׳ קסבר מחאה שלא בפניו לא היא מחאה וכו׳: (ז) ד״ה אינשים לימת וכו׳ כדאוקימנא מתני׳ וכדפסקינן הלכתא וכו׳: (ח) ד״ה וכמה כו׳ שתא תלי מעצמן: (ט) ד״ה לשנה וכו׳ ואם מיחה שנה לשנה וכו׳ להזהר עוד כשטרו: (י) ד״ה ר״ג אמר ל״ל כו׳ בסוף כל ג׳ כתי׳: (יא) תוס׳ ד״ה כיון וכו׳ ס״ק עד סוף כל ב׳ וג׳ שנים: (יב) ד״ה ונרון וכו׳ ונראה דכשטרי הלכתא. ני״ב ונ״ל ס״ג סימן מ׳ סוף סע״ב ס״ג סימן מ׳ סוף סע״ב ומתרץ דל״ק מידי מכשלת לפניל:

רבינו גרשום

מאן דאמר בפני שנים הויא מחאה ליה דרבה בר רב הונא ורודאי אם מספרין הני שנים למחוק דמיחה המערער אין לשון הרע בכך. ומאן דאמר בפני ג׳ אית ליה דרבה דרחמי ג׳ אין בהם משום לשון הרע אבל שנים אם מיחה בפניהם אין מספרים בשמו משום דלשון הרע הן מספרין: מאן דאמר בפני שנים הויא מחאה ב) ורודאי בפניו דמחוק עצמו סני בשנים משום דמחאה שלא בפניו לא הויא מחאה ובפניו בעינן מחאה אבל אי אמרינן דמחאה שלא בפניו (לא) הויא מחאה לא סני בשנים משום דאית בה לישנא בישא ולא משתעו ומאן דאמר בפני ג׳ צריך למחות קסבר דאפי׳ מחאה שלא בפניו הויא מחאה ומשום הכי צריך ג׳ דכל מלתא דמחאמרא באפי תלתא לית בה משום לישנא בישא הא בתרי אית בה [לישנא בישא]: מהדורתא בעינן ובתרי סני במקבלי עדות. גלוי מלתא בעינן לפרסם וגלוי מלתא לא סני בפחות מג׳: גיזל כו׳ מניומי הזה ליה מיתהא למחוי שהויה אחד מחזיק בנכסיו והויה מוחה: צריך למחות למחזיק בסוף כל ג׳ וג׳ שנים שאם לא ימחה בסוף כל ג׳ יכול המחזיק לומר אחרי שמחית מכרת לי וכבר החזקתי בה ג׳ שנין. תחי בה ר׳ יוחנן אמאי צריך למחות בסוף כל ג׳ וכי גזלן יש לו חזקה כלומר מאחר שאמר אני קניתיה ממך אחר שמחיתה מכלל דמודי דקודם לכן באת לידי בגזלנות וכי גזלן יש לו חזקה כיון שגזלן הוא אע״פ שהחזיק בה כמה שנים אין החזקה חזקה ומקשי׳ גזלן ס״ד והא לאו גזלן הוא דהא קא טעין דזבנה ניהליה ובתורת מכירה אתאי ליידיה ולאו גזלן הוא אלא פרוק הכי וכי כגזלן יש לו חזקה האי דכגזלן דמי דטעון שיש לו חזקה שקנאה ממנו אחרי מחאתו ולא קודם וכי מי שהוא כגזלן יש לו חזקה כ) כתב רקאמר אלא ורודאי אין לו חזקה ואמאי צריך למחות בסוף כל שלש: ערער בשנה ראשונה וחזר וערער בשניה וחזר וערער בשלישית אם מחמת טענה ראשונה היו כל ג׳ ערעוריו שלא שנה דברו אין לו חזקה למחוק. ואם לאו משנה המערער דבריו שאמר פעם אחת שלי היתה אני קניתיה ישוב אמר של אבותי היתה אין בדבריו כלום ויש לו חזקה למחוק.

לית בה משום **לישנא בישא.** דקלנ׳ לית לה וסופו שידע מע״ג דמלוה ע״פ תפי׳ ככמה עדים לית ליה גופה מן הלקוחות וטעמא משום דלית ליה קלנ׳ כדאמר לקמן (דף מב.) דהתם הוי טעמא משום דמתוך כך ניגעת יותר ועוד דהתם לית ליה שיגידו לו ממתן מיד מכל מתן דידע מחאה יאמר למחזיק:

לית בה משום **לישנא בישא.** פירוש לאותו שאומר לפני ג׳ דכפרק יש בערכין (ערכין דף טו:) מייתי עלה הא דת״ר יוסי מעולם לא אמרתי דבר ומזכרתי לאמורי פי׳ שלא היה מושם אם ישמעו בעלים: **מ״ד בפני ב׳ קסבר מחאה שלא בפניו לא הוי מחאה.** תימה להתי ליטעון דרבה קאמר לקמן מחאה בפני ב׳ ולעיל פסק רבה מחאה שלא בפניו הויא מחאה: **סהדותא** בעינן. ותי לאו משום סהדותא הוה סגי כמו לחכרך מכרת לית ליה ותע״ש שלשון הרע לית נשמע היינו לפי שמעלימין אותו מכני מדם ומ״ד בפני ג׳ כגי גוני מילתא כמו גלה״ר: **ביון** שמיחה שנה ראשונה שוב אין צריך למחות. פ״ה על סוף (ו) ג׳ שנים ות״ת מתני׳ היא דקתני עד כדי שימזיק שנה ויודיעוהו שנה ויבא לשנה אחרת וימחה אלמא לאחר צריך למחות דק פעם אחת תוך ג׳ שנים וי״ל דאי ממתינין ה״ת לאחר צריך כי אם מחה אחת בסוף ג׳ אבל אם מיחה בתחלת ג׳ ושוב לא מיחה כלל תוחן ג׳ ס״ד דמודה שהיא שלו ואין לפרש לאחר צריך למחות עד עולם דמ״כ פליגי אלכ״ל והוה ליה למימר כ״ל אמר: **וצריך** למחות בסוף כל ג׳. אין לפרש לטעמא שלא יאמר לקחתי אחר הממחה כמ״ש כיון דעל כרחו מודה למעיקרא קודם מחאה לא בתורת מכירה נמי דה אין נאמן לומר אחרי כן קניתי ועוד דמ״כ שפיר קאי ליה גזלן אלא לטעמא דפ״ה משום דתלת שנין מזדהר אינש בשטריה אחר הממחה ומו לא ולהאי טעמא הא לאחר לעיל (דף לח.) אבל אלמא שת שנין אין לך מחאה גדולה מזו פליגא אהך דהכא דקאמר לצריך למחות כל ג׳ (ז) וגרסה דכהיא הלכתא דקתמת דגמרא קאמר לה ולא כמו שפסק ר״ת דהלכה כבר קפרא: **מחאה בפני שנים ואין צריך ליסר בתוכו.** ואם תאמר ומה מועיל הכתיבה והא לא חציא שטר אם לא נעשה מדעת מי שהוא מוכתו כגון שטר מכר מדעת

ולענין לגון הרע לית לה משום לישנא בישא ליתא דאמרת קמי מרי: **ומ״ד בפני ג׳ אית ליה דרבה בר רב הונא.** דבג׳ הוי גלוי מילתא ולא בארי הלכך בפני ב׳ לא הוי אחאה אלא עבידא לאיגלויי. כן נראה״ב. תמיה לי אמאי לא אמר נמי ליתא דלאחני קמיפלגי ואמת משום דלא מצי אמר גמרא לאוקמי כדברי הכל כדאוקי דרבה בר רב הונא כדאמר הכל מיכא דליכא למימר דבג׳ הוי גלוי מילתא כמחאה בפני שנים ואפי׳ הכי הוי מסקינן דשמעתא. וכל דמותיו מפרשים דבגי מחאה נמי ניחן הרע לאיכא לאקשויי פלגיא גזלנא הוא והלכך לרבה בר רב הונא לי מתמהינא קמי מרי לא הוי מחאה משום לאית ליה לאיגלויי ולאו ילפינן מיניה ולא ילפינן לו לממחק ולאו מילתא היא דלא דמי לגזלן הרע כלל דעיקר מחאה הייט משום דבעינן שיבא הדבר לאזניו של ממחק ומילה היא לומר לו כדי שיחזר בשטרו ולכך תקנו למערער שימחה בפני עדים כדי שיוציאו את הקול מדע דהיכא דלאחר לאו לא תפיק לכו שומא לא הוי מחאה [ע״ש]: **לא דמי דכ״ע אית להו דרבה בר רב הונא.** דכל גלוי מילתא לא הוי בכמות מג׳ ואי הוה בעינא גלוי מילתא במחאה היה צריך למחות בפני שנים קסבר (ב) אפי׳ דמ״ד בפני שנים לא הוי מחאה לאיכא בפניו לא הוי מחאה לאיכא בפניו די לו בפני עדים שיעידו שמיחה בו ויכין למיחה בפניו אין לך גלוי מילתא גדול מזה שהרי ולאו ידע הממחק שמיחה בו זה ויחזר כשטרו ומ״ד בפני ג׳ קסבר מחאה שלא בפניו הויא מחאה והלכך היכא דמיחה שלא בפניו צריך ג׳ משום גלוי מילתא דכיון דידעי ג׳ כולהו כל העולם יודעין: **לימיתי לימא דכ״ע מחאה שלא בפניו הויא מחאה.** (ג) כדלקוק מתני׳ וכדפסק להלכתא [לח:] וכ״ע כרבה בר רב הונא סבירא להו דאין גלוי מילתא במחאה שלא בפניו אלא בג׳: **והכא בפני קמיפלגי מ״ד בפני שנים קסבר מסדוסא בעינן.** ודי לנו בשני עדים שיעידו שמיחה זה בתוך ג׳ ואם יבא הדבר לאזניו יבא דמחאר שיכול לבא לאזניו של ממחק בשום ענין בעולם הויא מחאה אלא שלא יתבה בהם לכתוב הדבר כדיון לדיינא ניחא ליה במחאה שמא אלו (ד) עלמן יכלו ויגידו למחזיק לו יאמרו להתיים שיאמרו לו: **גלוי מילתא בעינן.** שידע כל העולם וכיון דנודע לג׳ כאילו נודע בכר דלמחזיק דמי דמסתמא ידע במחאה זו אבל בשנים מסתמא לא ידע: **מחויאפה למחוי.** שהיה אחד מחזיק בנכסיו והיה רוצה למחות ומיחה קמייהו בפני שנים. וה״ק לפני שנים כדאמר רבא לקמן מחאה בפני ב׳ ואין צריך ליסר בתוכו אלא שיבדא וכן פסק ר״ת דמחאה בפני שנים: **לשנה לחברם לפת.** פעם שניה ומיחה קמייהו. ס״ל לכל שנה ושנה צריך למחות ואם מיחה (ה) פעם לשנה ושניה ולא מיחה בשנה שלישית מילתא דשלא כדין מיחה לשנה ושניה ולפוף שנה שלישית זו הויא חזקה ולא צריך להזהר בשטרו: **לא צריכא.** למחות כל שנה ושנה. אבל פעם אחת מיהא צריך למחות בכל ג׳ וג׳ כדלקמן שלא יהו ג׳ שנים לפופים בלא מחאה ומיהו לאיתנו לא מיירי בהכי מידי אלא למעוטי ג׳ מחאות בתוך ג׳ שנים אלו דדי בשנה לשנה ושוב אין צריך למחות בכל הג׳ שנים: ה״ג **אמר ר״ל משום כר קפרא וצריך למחות בסוף כל ג׳ וג׳.** ולע״ג דמשמיחה שנה לשנה אוב אין צריך למחות ה״מ בהנהו ג׳ אבל בסוף ג׳ צריך למחות עדיין הלא נהוי תלת שנין בלא מחאה דתלת שנין מיזדהר אינש בשטריה אחר הממחה טפי לא מיזדהר. והכי הלכתא ותע״ג דתהי בה רבי יוחנן תמיה היה אבל יפה היה לחלוק על כר קפרא ונפ ר״ח פסק כן. וי״מ טעמא דצריך למחות בסוף (ו) ג׳ כדי שלא יטעון לאחר הממחה מכרת לי ולא נזהיר לכיון דעל כרחו מודי דמעיקרא לאו בתורת מכירה נמי כה אינו נאמן לומר לאחרי כן בתורת מכירה: **תפי.** מתני׳ ומקשה כה: **וכי גזלן יש לו חזקה.** כלומר אאחר צריך למחות בסוף כל ג׳ והלא משמיחה המערער שנה לשנה והויא קול על זה שהוא גזלן היה לו להזהר בשטרו כל הימים עד שירד עם זה לדין או עד שילקה את שטרו אחר הממחה לב״ד ומלקה מזהר בשטרו יפפיד דאיכא למימר גזלן הוא והיינו דקפריך גזלן ס״ד הא קטעין שטר היה לי קודם הממחה ואכד ומפקיקא הוא לאנן מפסידין אותו את הקרקע לפי שלא מזהר בשטרו אלא אימא גזלן וכדפריכית: **ערער ואזר וערער.** בפרק בא ג׳ וג׳. כר קפרא לטעמיה דאמר צריך למחות בסוף כל ג׳ וג׳ הילכך מנכת הוא לערער הרבה פעמים: **ערער.** מיהה בפני עדים: **אם מחמת טענה לשנה ערער.** דכטולהו מחאות טעין קפיכל לאחעלי בגלוטתא כרי זו מחאה והלכך אין לו חזקה למחזיק. אבל אם בממחה לשנה זו הכיר כיון שטענה טענתו אינה מחאה ונתקיימה החזקה כיד המחזיק. וה״ק למומה ג׳ מחאות בתוך שלש שנים משני טענות מכורה היא בידי כיון שטענה טענתו אינה מחאה ונתקיימה החזקה כיד המחזיק. וה״ק למומה ג׳ מחאות בתוך שלש שנים משני טענות המכחישות זו את זו אין כאן מחאה כלל לא לשנה ולא לאחרונה ולא חזקה לפוף ג׳ דכיון דמיחה מחאה אחרת בשנה שניה שמכחשת מחאה של שנה ראשונה מודה הוא דהכיח מחאה שלא כדין הוה והודאת בעל דין כמאה עדים דמי ובטלה לה להכיח מחאה קמייהו וכ״ש זו שניה להוחזק כאן וכמי שלא מיחה בתוך ג׳ כלל דמי: ה״ג בפרי׳ ר״ח **מחאה בפני שנים ואין צריך ליסר בתוכו.** אלא לטעמיה דלהיות בידו לעדות שמיחה בתוך ג׳ ותע״ש שלא היה תומם דזכין לו לאדם שלא בפניו ושלא כרשומו דמסתמא ניחא ליה: וכן

ב) ל״ל כי מחאה ס״ל דבפניו דמחזיק עצמו בעינן מחאה ושלא בפניו לא הוי מחאה ולפיכך בני בשנים אבל מי לאמרינן דמחאה שלא בפניו הויא מחאה לא בעי בשנים. ג) נראה ל״ל יש לו חזקה לעשון דקאמר כאן מחאה שלא בפניו הויא מחאה. ד) נראה ל״ל אלו ודאי ודאי וכו׳.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com